

עדויות על הריגתה של פעילת זכויות האדם האמריקאית רייצ'ל קורי בבית המשפט המחוזי בחיפה

שבע שנים לאחר שבולדזור צבאי ישראלי מחץ למוות את בתם בת ה-23, הוריה של רייצ'ל קורי מבקשים את מיצוי הדין

ב-10 במארס, בבית המשפט המחוזי בחיפה, יתחיל הדיון בתביעה האזרחית שהגישה משפחתה של רייצ'ל קורי נגד מדינת ישראל, בעקבות הריגתה ברפיח שברצועת עזה. רייצ'ל קורי, סטודנטית ופעילת זכויות אדם אמריקאית מהעיר אולימפיה שבמדינת וושינגטון, נמחצה למוות ב-16 במארס 2003 על-ידי בולדזור צבאי (קטרפילר D9R) בזמן שהיא וחבריה לתנועת הסולידריות הבינלאומית – ISM ניסו למנוע הריסת בתים פלסטיניים, בפעולה לא-אלימה. במהלך המשפט אמורות להיחשף נסיבות המקרה, ואחריותו של הצבא הישראלי להריגתה של קורי, וזאת לאחר שממשלת ישראל נכשלה בניהול חקירה יסודית, אמינה ושקופה של המקרה.

"יום השנה השביעי להריגתה של רייצ'ל מתקרב, ומשפחתי ואני עדיין מבקשים צדק. המוות האכזרי של בתי לא היה צריך להתרחש. אנחנו מאמינים שעל הצבא הישראלי לשאת באחריות להריגתה", אמרה אמה של רייצ'ל, סינדי קורי, שתהיה בבית המשפט בשבוע הבא. "אנחנו מקווים שהמשפט יפנה את תשומת הלב לצורך במתן דין וחשבון לאובדן חייהם ולפציעתם האנושה של אלפים על-ידי הכיבוש הישראלי, ויעלה לסדר היום את המתקפה המתמשכת כנגד פעילי זכויות אדם – פלסטינים, ישראלים ובינלאומיים".

התביעה, שהוגשה במארס 2005, היא עוד נדבך במאמציה המתמשכים של משפחת קורי להביא לחשיפת האמת ולעשיית צדק בשבע השנים האחרונות. ב-17 במארס 2003, יום לאחר מותה של רייצ'ל, הבטיח ראש ממשלת ישראל דאז, אריאל שרון, לנשיא ארצות הברית דאז, ג'ורג' בוש, לקיים חקירה "יסודית, מהימנה ושקופה" של המקרה. ב-2003 קבעה מצ"ח כי שני החיילים שהפעילו את הבולדזור שהרג את רייצ'ל לא ראו אותה, למרות שעדי הראייה ציינו כי היא לבשה אפוד כתום זוהר וכי אפשר היה לראות אותה בבירור. התיק נסגר, לא הוגשו כתבי אישום וממשלת ישראל סירבה לפרסם את דו"ח החקירה. התביעה טוענת כי ממשלת ישראל הפרה הן את החוק הישראלי והן את הדין הבינלאומי.

"הריגתה של רייצ'ל קורי היא דוגמא נוספת להתקפות הלא-חוקיות של ישראל על אזרחים לא-חמושים בשטחים הכבושים", אמר עורך הדין חוסיין אבו חוסיין, בא כוחה של משפחת קורי. "החיילים והקצינים הישראליים הפרו בפעולותיהם הן את החוק הישראלי והן את הדין הבינלאומי, האוסרים פגיעה באזרחים ושימוש מופרז בכוח נגד מחאה לא-אלימה, תוך זלזול בוטה בחיי אדם", הוסיף אבו חוסיין.

לורנס וילקרוסון, ראש לשכת שר החוץ האמריקאי לשעבר, קולין פאוול, כתב ב-2004 למשפחתה של קורי כי החקירה הישראלית לא היתה "יסודית, מהימנה ושקופה". הוא יעץ למשפחה "לפנות למערכת המשפט הישראלית". אנשי ממשל נוספים ופקידים במחלקת המדינה הביעו ספקות והעלו שאלות בנוגע לחקירה הישראלית, הן בממשל בוש והן בממשל אובמה.

לפרטים נוספים:

ישראל / פלסטין:

גבריאלה רובין, 052-8332430, gabrielle.rubin@gmail.com
רייצ'ל לאה ג'ונס, 054-6564638, racheleahjones@gmail.com
ליבי לנקינסקי, 054-8001917, libbylenkinski@gmail.com
יונתן פולק, 054-6327736, jonathan@popularstruggle.org

ארצות הברית

איסמעיל ח'אלידי, 1-646-824-7982, ismail@imeu.net
Rachel Corrie Foundation <http://rachelcorriefoundation.org/trial>

יום רביעי, 10 במארס, 9:00-16:00, פתיחת המשפט בבית המשפט המחוזי בחיפה
דיונים נוספים נקבעו ל-14, 15, 17, 21, 22 ו-24 במארס.

יום שישי, 12 במארס, 13:00-15:00, הקרנת הסרט "רייצ'ל" בסינמטק תל אביב
לאחר הסרט – חקירה קולנועית נוקבת אחר נסיבות הריגתה של ריצ'ל קורי – יתקיים דיון עם הבמאית, סימון ביטון, ועם משפחת קורי; "רייצ'ל" הוא פסגה של עיתונות חוקרת, ובה בעת יצירת אמנות נפלאה", נעמי קליין.
הסרט הוקרן בפסטיבלים רבים, ביניהם: פסטיבל ברלין, טרייבקה, ו-HotDocs.

יום שלישי, 16 במארס, 20:00-22:00, יום השנה למותה של רייצ'ל קורי; מקום יימסר בהמשך
אמנים ופעילים פלסטינים, ישראלים ובינלאומיים יתאספו בקריאה לאמת, למיצוי דין ולצדק, במקרה של רייצ'ל ומעבר לו. אירועים נוספים יתקיימו ברצועת עזה (במרכז הנוער ע"ש רייצ'ל קורי ברפיח) בגדה המערבית וברחבי העולם.

רקע:

כאשר ממשלת ישראל לא קיימה את הבטחתו של ראש הממשלה אריאל שרון, איבדה משפחת קורי את האמצעי הפשוט להגיע לעשיית צדק עם רייצ'ל: חקירה יסודית, מהימנה ושקופה והעמדה לדין פלילי של האחראים להריגתה.

בדו"ח מ-2005, שנשען על מסמכים ועדויות רבות, קבע ארגון Human Rights Watch כי החקירה שניהלה ישראל על מותה של רייצ'ל קורי "היתה רחוקה מהשקיפות, העדר משוא הפנים והיסודיות הנדרשים לפי הדין הבינלאומי".

לפני חמש שנים, בעקבות המלצתה של מחלקת המדינה האמריקאית יזמה משפחת קורי תביעה אזרחית נגד מדינת ישראל ומשרד הביטחון. "אנחנו פונים לבית המשפט כדי לבקש צדק בתיק של רייצ'ל, מתוך האחריות המוטלת עלינו לעשות זאת – לקרוא תיגר על הפטור מאחריות ומעונש שממנו נהנים הצבא הישראלי וממשלת ישראל", אמר אביה של רייצ'ל, קרייג קורי, שיהיה נוכח אף הוא בבית המשפט. "הגשנו את התביעה הזאת בידיעה שמשפחות רבות שנפגעו קשות, כמונו, אינן יכולות לבקש צדק בבתי המשפט הישראליים. עתירות ותביעות של פלסטינים נדחות באופן שגרתי, או שהתובעים נדרשים לשלם אגרות גבוהות, דבר שהופך את הגשת התביעות לבית המשפט לבלתי אפשרית".

מאז שמשפחת קורי פתחה בהליכים המשפטיים, נוקטת מדינת ישראל בטקטיקות משפטיות שונות כדי לדחות את תחילת הדיון בבית המשפט. ארבעה מהעדים להריגתה של רייצ'ל קיבלו אשרות כניסה לישראל לצורך מתן עדות רק לאחר הפעלת לחץ דיפלומטי. הרשויות הישראליות ממשיכות לסרב להתיר לרופא פלסטיני מעזה, שבדק את רייצ'ל עם פציעתה וקבע את מותה, להיכנס לישראל לצורך מתן עדות. הצוות המשפטי של משפחת קורי מבקש לאפשר לרופא למסור את עדותו באמצעות ועידת וידאו; אך המדינה טוענת כי אין לאפשר לו להעיד בצורה זאת, בגלל הקושי לפקח על ההליך. יתרה מזו, בקשה לא שגרתית שהגישה המדינה ואושרה על ידי בית המשפט ב-28 בפברואר 2010, מעניקה למדינה את הזכות להגיש את תצהירי העדים מטעמה עד 30 יום לאחר שיישמעו עדי התביעה.

בתביעה נטען שמשפלת ישראל נושאת באחריות להריגתה המכוונת של רייצ'ל קורי, ופגעה בזכותה לחיים ובזכויות האדם שלה המעוגנות במשפט הבינלאומי ההומניטארי ובזכויות האדם, ובחוק יסוד כבוד האדם וחירותו הישראלי. כמו כן נטען בתביעה, שלכל הפחות יש לראות במדינת ישראל אחראית לרשלנות הפושעת של החיילים, שפעלו בפזיזות נגד אזרחים לא חמושים ולא אלימים. המדינה טוענת בהגנתה לפטור מאחריות לאירוע ולתוצאותיו מאחר ולשיטתה יש להתייחס לפעילות הצבא הישראלי ברפיח כ"פעולות מלחמתיות" או "מעשה מדינה" שאירעו בעת סכסוך מזוין, ולכן יש לנקות את המדינה מכל אחריות – תפישה הפוטרת את החיילים מאחריות משפטית להריגתה לפי החוק הישראלי. המדינה מוסיפה וטוענת כי רייצ'ל קורי היתה אחראית למותה-שלה, מכיוון שנהגה ברשלנות פזיזה ובזלזול בחייה מול בולדוזר ששוקל 65 טון.

קרייג קורי: "הדין האזרחי הוא מוגבל, ואין ביכולתו להתייחס להתנהגות פלילית בהריגתה של רייצ'ל. אין ביכולתו לתקן את השקרים והסילופים שנעשו לאחר מכן. אין ביכולתו לתקן את נטישת העניין על-ידי

הממשל שלנו, אחרי שחיכינו שהצדק ייעשה זמן רב כל כך. עם זאת, המשפט עשוי לחשוף מידע חדש, ולהוביל להטלת אחריות על הצבא הישראלי. לאחר שבע שנים, ייתכן שהתהליך הזה יניב תוצאות מסוימות שביקשנו בחיפושנו אחרי דין וחשבון, אמת וצדק, במקרה של רייצ'ל ומעבר לו".